

УДК 371.134(410)(045)

Т. В. КАРАКАТСАНІС

доцент

Комунальний заклад “Запорізький обласний інститут
післядипломної педагогічної освіти”
Запорізької обласної ради

СУЧАСНИЙ РОЗВИТОК ОСВІТНЬОЇ СФЕРИ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ ЯК КРАЇНИ-ЧЛЕНА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

У статті висвітлено особливості сучасного розвитку освітньої сфери Великої Британії в контексті реалізації чотирьох основних завдань відповідно до встановлених Радою Європейського союзу стратегічних рамок європейського співробітництва у сфері освіти й професійної підготовки до 2020 р.

Ключові слова: мобільність, дистанційне навчання, ключові компетенції, рання освіта, інклюзивна освіта, креативне співробітництво.

В умовах інтеграції України в загальноєвропейський освітній простір (ст. 3 Закону України “Про вищу освіту”, 2014 р.) зростає науковий інтерес до вивчення європейського досвіду в освітній галузі (Н. М. Авшенюк, О. В. Волошина, Ю. В. Кіщенко, Л. П. Пуховська, С. М. Старовойт, Н. П. Яцишин та ін.). Проте на сьогодні малодослідженим залишається питання сучасного розвитку освітньої сфери Великої Британії як країни-члена Європейського Союзу (ЄС), що й зумовлює його актуальність.

Мета статті – висвітлити особливості сучасного розвитку освітньої сфери Великої Британії в контексті стратегічної політики ЄС.

Розкриваючи особливості сучасного розвитку Великої Британії у сфері освіти необхідно насамперед визначити нормативно-правове підґрунтя цього питання. Враховуючи, що країна є членом ЄС, у якому запроваджено уніфіковану стратегію розвитку національних освітніх політик, можна стверджувати, що сьогодні пріоритетними для Великої Британії, а отже, й основою розвитку її освітньої галузі, є встановлені Радою ЄС нові стратегічні рамки європейського співробітництва у сфері освіти й професійної підготовки до 2020 року [3].

У цих стратегічних рамках основною метою визначено підтримку подальшого розвитку в країнах-членах систем освіти й професійної підготовки, що спрямовані на забезпечення: 1) особистої, соціальної та професійної реалізації всіх громадян; 2) сталого економічного процвітання та працевлаштування, водночас просування демократичних цінностей, соціальної єдності, активної громадянської позиції й міжкультурного діалогу [3]. Відповідно до зазначеної мети, визначено основні чотири завдання, реалізація яких у Великій Британії й розглядатиметься надалі.

Враховуючи перманентну необхідність оновлення й розвитку умінь у сучасних умовах економічних і соціальних змін як у самій країні, так і в усьому світі, перше завдання – реалізація концепції навчання протягом усього життя та мобільності – викликає сьогодні значний інтерес у бага-

тьох британських науковців і педагогів. Вони беруть активну участь у його дослідженні та практичній реалізації, що виявляється насамперед у: 1) функціонуванні наукових видань з теми, серед яких найбільш поширеними є наукові журнали Відкритого університету Британії (“Journal of Widening Participation and Lifelong Learning”) та Університету Хаддерсфілд (“Teaching in Lifelong Learning”); 2) публікації наукових праць, таких як “The Routledge International Handbook of Lifelong Learning” під редакцією П. Джарвіса, професора Університету Суррея та “Teaching and Training in Lifelong Learning” від викладачів різних ВНЗ Британії, зокрема Кентерберійського університету Крайст Черч – Е. Ермітаж і Д. Евершед; 3) організації центрів або відділень “Навчання протягом усього життя”, які часто функціонують на базі ВНЗ і пропонують підготовку з різних спеціальностей, тривалістю від одного дня до кількох місяців. Наприклад, Саутгемптонський університет пропонує чотири форми занять з вивчення сучасних іноземних мов: вечірні курси, під час обідніх перерв, інтенсивні літні курси та дослідницькі дні, протягом яких відбуваються виступи з доповідями та обговорення в малих групах з певної теми.

У межах зазначеної підготовки більшість університетів Великої Британії пропонують усім бажаючим пройти безкоштовні курси з різної тематики. У більшості з них роботу організовано на платформі MOOC (Massive open online course – Масові відкриті онлайн-курси). Часто ВНЗ співпрацюють з компанією FutureLearn, яка є власністю Відкритого університету Британії та великим інтернет ресурсом для дистанційного навчання.

Важливою складовою навчання протягом усього життя, а також засобом підвищення працевлаштування та здатності до адаптації визнано мобільність учнів, студентів і викладачів. На території як усього ЄС, так і Великої Британії зокрема, функціонують спеціальні програми (Research Mobility Programme, Erasmus, Horizon 2020 тощо), які надають можливість педагогам і студентам вивчати досвід інших країн. Крім того, багато програм підготовки в британських ВНЗ передбачають навчання або стажування за кордоном. Наприклад, Університетський коледж Лондона пропонує чотирирічну бакалаврську програму “Українські та східноєвропейські дослідження”, відповідно до якої протягом третього року навчання студенти перебувають у країні, мову якої вивчають.

Слід зауважити, що уряд Британії всіляко підтримує мобільність, про що свідчить і той факт, що у 2013 р. Британська Рада заснувала трирічну ініціативу “Generation UK”, спрямовану на підвищення мобільності між двома державами: Великою Британією та КНР. Акцентування уваги на цій східноазійській країні значною мірою детерміновано диспропорцією мобільності студентів у регіональному контексті. Так, за даними Британської Ради [1], з 445 870 студентів-іноземців, які навчались у Великій Британії у 2013 р., 84 790 прибули з Китаю, тобто кожен п’ятий студент (друге місце посіли США (20 760), третє – Індія (18 415)). Водночас, більшість британських студентів (з 28 185 осіб) обрали для навчання у 2012 р. США (8 895),

Францію (3 185) та Республіку Ірландія (2 060). Китай та Індія в Топ-25 взагалі не ввійшли, що означає, що кількість британських студентів, які обрали ці країни для навчання у 2012 р., нижча 145 (показник Португалії, яка посіла останню, 25 у сходинку).

Отже, на сьогодні у Великій Британії активно реалізують концепції навчання протягом усього життя та мобільності, про що свідчать наукові здобутки, академічні програми, урядові та інші ініціативи, запроваджені в країні. Особливе значення надано дистанційній освіті та глобальній мобільності, зокрема з КНР.

В контексті наступного завдання – покращення якості й ефективності освіти та професійної підготовки – основним викликом у Великій Британії визнається оволодіння кожним громадянином ключовими компетенціями, що мають забезпечити всі ланки сектора освіти та професійної підготовки. У контексті концепції навчання протягом усього життя компетенції визначено на європейському рівні як “сукупність знань, умінь та ставлень відповідно до певного кола питань” [7, с. 13]. Ключові компетенції окреслено як такі, що “необхідні кожній людині для самореалізації і розвитку особистості, активної громадянської позиції, соціальної інтеграції та роботи” [7, с. 13].

У країні реалізується багато ініціатив, спрямованих на формування зазначених компетенцій, наприклад, курси, які пропонує Університетський коледж Лондона, зокрема з англійської граматики для вчителів шкіл (спілкування рідною мовою); ініціативи в контексті предметно-мовного інтегрованого навчання (CLIL) (спілкування іноземною мовою); онлайн програма “123maths. co. uk” для розвитку математичних умінь і проект “Календар природи” (“Nature’s Calendar”) організації Woodland Trust, який триває з 1736 р. (математична грамотність і базові компетенції в природничих науках та технології); спільний проект Відкритого та Ланкастерського університетів “Naace: YOTSS”, який досліджує використання мобільних технологій у початкових школах країни (цифрова компетенція); програма “Анімаційне навчання” (“Animate Learning”) британської організації Campaign for learning, спрямована на підготовку батьків до підтримки дітей у навчальному процесі шляхом створення сімейних анімацій (вміння вчитись); проект “SGSCC” Університету Ноттінгем Трент, який має на меті створення навчальних комп’ютерних ігор для підвищення рівня працевлаштування серед молоді та проект “The Citizenship Educational Longitudinal Study” Департаменту у справах дітей, шкіл і сімей, який триває з 2001 р. і передбачає вивчення наслідків впровадження громадянського виховання в школах Англії (соціальна та громадянська компетенції); конференція “Synergy”, організована Mill Chase Community Technology College й присвячена питанню використання проектних управлінських технологій у школах для підготовки учнів до професійної діяльності, та ініціативи Національного центру підприємництва в освіті для розвитку підприємницьких умінь у школярів (прояви ініціативи та підприємництва); проект Лондонської національної галереї “Візьми одну картину” (“Take One Picture”), який передбачає здійснення міждисциплінар-

ної роботи на основі візуального стимулу (картини з фондів галереї) в початкових школах країни й організацію виставки найкращих робіт у залах зазначеного закладу (культурна обізнаність і вираження).

Крім оволодіння вісьмома ключовими компетенціями, важливе значення для розв'язання другого завдання надано викладацькій діяльності. Увагу зосереджено на забезпеченні якісної базової та післядипломної педагогічної підготовки. У цій сфері Велика Британія робить значні успіхи, адже за даними на 2014–2015 рр. трьох найвпливовіших організацій, які здійснюють оцінювання діяльності ВНЗ на міжнародному рівні (QS WUR, The ARWU, The WUR), перша трійка університетів Європи в категорії “Соціальні/гуманітарні науки” та “Педагогіка” включає лише британські ВНЗ, такі як Кембриджський та Оксфордський університети, Університетський коледж Лондона та Лондонську школу економіки й політичних наук.

Високий рейтинг країни в цій галузі є результатом комплексної діяльності, спрямованої на вдосконалення педагогічної освіти в різних аспектах. Наприклад, однією з найбільш масштабних ініціатив з 2002 р. на території Англії та Уельсу є проект “Teach First” [8]. Він передбачає проходження дворічної педагогічної підготовки (на базі бакалаврату з будь-якої спеціальності) з метою отримання Післядипломного сертифікату з педагогіки. Особливість цього проекту полягає в тому, що він є практикоорієнтованим (це альтернативний шлях отримання статусу кваліфікованого вчителя), тобто навчання проходить на базі роботодавців – об'єднанні шкіл під керівництвом ВНЗ; крім того, цей проект спрямований на підготовку вчителів для роботи передусім з молоддю з малозабезпечених сімей. На сьогодні за даними Департаменту освіти “Teach First” має значний успіх, адже проект посів третє місце в рейтингу роботодавців газети The Times у 2013 р.; з початку його реалізації вже близько семи тисяч випускників працевлаштовані у відповідні школи; крім того, на його основі у 2014 р. компанія BBC зняла документальний фільм “Tough Young Teachers”, який у форматі реаліті-шоу транслював проходження педагогічної практики шістьома студентами. Цей телевізійний продукт отримав досить високі рейтинги в країні. Відповідно, такі заходи допомагають підвищити не лише якість викладання, а й престижність і популярність професії вчителя в країні.

Таким чином, у контексті якості й ефективності освіти та професійної підготовки Велика Британія є лідером в Європі, про свідчать дані міжнародних аналітичних компаній у сфері освіти. В країні запроваджується багато ініціатив, спрямованих на забезпечення оволодіння громадянами вісьмома ключовими компетенціями та підвищення якості й престижу викладацької діяльності.

Третє завдання – пропагування рівності й справедливості, суспільної згуртованості та активної громадянської позиції – вимагає від сфери освіти та професійної підготовки надання можливості всім громадянам розвивати вміння та компетенції, необхідні для їх працевлаштування й подальшого навчання, активного громадянства та міжкультурного діалогу. Несприят-

ливій навчальні можливості в цьому контексті Рада міністрів рекомендує долати за допомогою високоякісної ранньої та інклюзивної освіти.

Сучасний стан і перспективи політики Великої Британії в галузі ранньої освіти визначено в стратегічному документі “Політика уряду 2010–2015: охорона дитинства та рання освіта” (“2010 to 2015 government policy: childcare and early education”), у якому зокрема зазначено, що в усіх регіонах країни діє програма безкоштовної дошкільної освіти для дітей віком від 2 до 4 років, відповідно до якої кожна дитина має можливість отримувати ці послуги в обсязі 15 год. (у Шотландії – 16 год.) на тиждень за рахунок держави. На сьогодні уже близько 96% дітей відповідного віку залучені до цієї програми; основними ж провайдерами ранньої освіти в країні залишаються державні та приватні заклади дошкільної освіти, дошкільні класи в початкових школах, ігрові групи та сертифіковані няні.

Щодо питання інклюзивної освіти, слід зазначити, що воно в країні регулюється прийнятим у 2001 р. Законом про осіб з особливими освітніми потребами та обмеженнями (Special Educational Needs and Disability Act 2001). Зазначений акт закріплює право кожної дитини з особливими освітніми потребами навчатися в загальноосвітній школі за умови, що її батьки згодні й це не суперечить належному навчанню інших учнів. До категорії особливих освітніх потреб у регуляторних документах віднесено такі групи захворювань, як дислексія, порушення зору, слуху, опорно-рухового апарату, психічного здоров'я та синдром Аспергера.

За даними Департаменту освіти, станом на січень 2015 р. в школах Англії навчалось 1 301 445 осіб відповідної категорії, що становить 15,4% від загальної кількості учнів. Враховуючи такий достатньо великий показник ВНЗ Великої Британії ведуть активні наукові пошуки щодо шляхів забезпечення високоякісної інклюзивної освіти. Цю роботу часто проводять на базах спеціалізованих університетських центрів, як наприклад, Центру для осіб з особливими освітніми потребами та обмеженнями Ексетерського університету. Професор цього навчального закладу Брам Норвіч провів у 2013–14 рр. дослідження, в результаті якого з'ясував, що діти з особливими освітніми потребами не потребують спеціально організованого навчання в умовах звичайного навчального закладу, а лише адаптації тих методів, які використовуються при роботі з іншими учнями [11]. Для допомоги педагогам у внесенні відповідних адаптивних коректив урядом країни та науковими центрами створено багато практичних керівництв та періодичних видань з теми.

Таким чином, з метою реалізації третього завдання основну роботу у Великій Британії проводять у двох напрямках: забезпеченні високоякісної ранньої освіти, до якої залучають дітей з двох років, і яку активно підтримують державні програми, та інклюзивної освіти, в межах якої діти з особливими потребами, за умови згоди батьків та врахування інтересів інших учнів, навчаються за загальною методикою в загальноосвітніх навчальних закладах.

Підґрунтям нагальності четвертого завдання – сприяння креативності й інноваціям на всіх рівнях освіти та професійної підготовки – є прагнення ЄС

залишатись конкурентоспроможним на світовій арені. Адже в світлі глобалізаційних процесів, коли частка країн Європи у світовому валовому продукті зменшилась за останні 60 років більше, ніж удвічі (з 64% у 1950 рр. до 30% у 2000 рр.) [4], однією з детермінант їх конкурентоспроможності встановлено здатність до інноваційної діяльності в економічній і соціальній сферах. Основним же “джерелом інновацій” Радою ЄС визначено креативність [3, с. 4].

Позиція Великої Британії з цього питання є досить амбітною, адже в програмі 2008 р. “Креативна Британія: нові таланти для нової економіки” (Creative Britain: New Talents for the New Economy) зазначено, що країна прагне стати світовим центром креативності та інновацій. І враховуючи на дані найбільш масштабних світових і європейських розвідок (Euro-Creativity Index, The Global Competitiveness Report, The Global Creativity Index, The Global Innovation Index), слід зауважити, що країна робить успіхи на шляху досягнення своєї мети, адже має достатньо високі показники в цій галузі: 3–8 місця в Європі за даними на 2004–2015 рр.

Для досягнення зазначеного поставленого завдання передбачено роботу в двох основних напрямках. Перший напрям включає оволодіння кожним громадянином вищезгаданими ключовими компетенціями, що мають забезпечити всі ланки сектора освіти та професійної підготовки. Другий напрям полягає в забезпеченні повноцінного функціонування трикутника знань – освіти, досліджень та інновацій – що є важливою умовою побудови суспільства знань у Європі. Основою цього трикутника визнано освіту. Взаємозв’язок сфер освіти, досліджень та інновацій є сильною стороною Великої Британії, що підтверджується даними Всесвітнього економічного форуму 2014–2015 рр. [9, с. 531], згідно з якими країна посідає друге місце у світі за якістю науково-дослідних інститутів, тобто має високий індекс (6,3) інноваційності в галузі освіти й науки.

Велика Британія не лише сама проводить відповідні дослідження на високому науковому рівні, але є активним учасником міжнародних наукових розвідок у сфері креативності та інновацій у освітній діяльності. Ті проекти, в яких країна брала участь з початку ХХІ ст., можна умовно об’єднати в такі групи:

1. Вивчення стану та розробка нових курикулумів, у яких розвиток спеціальних ЗУН поєднується з розвитком креативності. У 2008–2010 рр. Інститутом перспективних технологічних досліджень Спільного науково-дослідного центру при Європейській Комісії в межах проекту “Креативність та інновації в освіті в країнах-членах Європейського союзу” [4] здійснено контент-аналіз програмових документів початкових шкіл 36 регіонів 27 країн ЄС для з’ясування місця в них понять, пов’язаних з креативністю та інноваціями. Згідно з результатом 20 з 36 регіонів мають показники частоти вживання цих термінів на тисячу слів вище середньоєвропейського індексу 0,73. Серед лідерів Північна Ірландія (1 місце – 1,98) і Шотландія (3 місце – 1,62). Серед інших регіонів Сполученого королівства Англія посіла 13 місце (0,91) і лише Уельс отримав показник менший за середній (27 місце – 0,58) [4, с. 9].

2. Дослідження, пов'язані з учителями, які, на думку Ради ЄС, відіграють ключову роль у вихованні та підтримці творчого потенціалу особистості [2, с. 17–18]. Ці розвідки можна об'єднати в три групи: креативне викладання (*teaching creatively*), навчання креативності (*teaching for creativity*) та креативне учіння (*creative learning*). Ці аспекти пов'язані між собою та становлять основу креативності вчителя. Сьогодні наголошено у британській освіті на навчанні креативності, проте обов'язковою його складовою є креативне викладання. Водночас у контексті навчання протягом усього життя креативний викладач має й сам залишатися креативним учнем.

У результаті ініційованого Європейською комісією у 2002–2005 рр. проекту КЛАСП (CLASP) у межах програми ЄС “Сократ” було визначено характеристики креативного учіння в контексті креативного викладання: можливості для відкритих пригод, інтелектуальний аналіз, зацікавлена продуктивність та огляд процесу й продукту. Дослідження проводили 10 ВНЗ у 11 початкових школах 9 країн ЄС. Найбільшою кількістю навчальних закладів представлено Велику Британію: двома університетами (Відкритим університетом, який виступив і координатором проекту, та Університетом Стратклайда в Шотландії) й чотирма початковими школами [4].

3. Вивчення можливостей співробітництв між закладами освіти, підприємствами, зокрема креативними, та громадянським суспільством загалом, які, на думку Ради ЄС, мають “вирішальне значення для прогнозування й адаптації до потреб професійного та соціальної життя” [2, с. 17]. Це питання є одним із сильних сторін Великої Британії, адже за даними звіту Всесвітнього економічного форуму 2014–2015 вона посідає 4 місце в світі / 3 – в Європі (з індексом 5,7) за рівнем співробітництва ВНЗ з державними й комерційними структурами [9, с. 533]. Найбільш поширеними формами партнерств, що допомагають викладачам і студентам генерувати більше нових ідей, є “стажування, спільні проекти, обмін досвідом та майстер-класи фахівців з-поза меж освітньої сфери” [2, с. 17].

Одним із всесвітньовідомих проектів креативного співробітництва в галузі освіти у Великій Британії є державна програма “Креативні партнерства” (*Creative Partnerships*), яка отримала на Всесвітньому інноваційному самміті з питань освіти (м. Доха, Катар) міжнародну премію WISE Awards у 2011 р. як кращий освітній інноваційний проект [5]. Ця програма, що реалізовувалась з 2002 по 2011 рр., передбачала співробітництво навчальних закладів з креативними практиками (артистами, архітекторами, науковцями тощо) з метою інспірування учнів і допомоги їм у навчанні. До неї було залучено близько 1 млн вихованців, 940 479 учителів, 6 483 креативні організації і реалізовано в її межах понад 8500 проектів [5].

4. Дослідження можливостей ІКТ для розвитку креативності особистості. Цей напрям активно вивчається з початку XXI ст. і є одним з пріоритетних у Великій Британії. З 2002 р. Європейська комісія запровадила дві основні програми, в межах яких реалізують проекти, що досліджують потенціал ІКТ для розвитку креативності: 1) “Е-навчання” (*eLearning Prog-*

ramme), 2002–2006 pp.; 2) “Навчання протягом усього життя” (Lifelong Learning Programme), з 2007 р. У 2009 р. було здійснено дослідження Генеральним Директоратом з питань освіти та культури Європейської комісії з метою виділення найкращих практик з 2002 до 2009 pp. У результаті відібрано 12 проектів, кожен з яких “розвивав і підтримував такі інноваційні навчальні підходи, як використання симуляцій, практичне та евристичне навчання; залучення тих, хто покинув навчання; створення можливостей для освіти поза межами навчального закладу; подолання “цифрового розриву” між тими, хто має доступ до технологій і відповідні вміння, та тими, хто цього не має” [6, с. 3]. Велика Британія була залучена до максимальної кількості з цих проектів – 9 (за участю 5 університетів і 4 організацій) [6, с. 7–18].

5. Вивчення зв'язків між культурою та креативністю. У сфері освіти в цьому контексті важливу роль відведено предметам мистецького циклу, на основі яких заохочено різні форми міждисциплінарної роботи. Дві державні програми Великої Британії в цій сфері набули міжнародного визнання. Передусім це вищезазначена унікальна програма “Креативні партнерства”, в межах якої відбувалося співробітництво навчальних закладів з креативними практиками, зокрема зі сфери мистецтва. Інша програма, яка привернула увагу європейської спільноти, має назву “Знайди свій талант” (Find Your Talent). Її мета – надати можливість дітям і молоді отримати досвід культурної та креативної діяльності, необхідної для розкриття їх талантів і реалізації потенціалу. Участь у програмі, що тривала у 2008–2010 pp. і стала відомою в Європі через те, що вперше на рівні держави визначено точну кількість годин (5 годин на тиждень) на кожну дитину для занять мистецтвом, взяли сотні тисяч вихованців, учителів, артистів і тисячі закладів освіти та культури Великої Британії [4].

Таким чином, у контексті креативності й інновацій Велика Британія має досить високі рейтинги. Основну увагу в цій сфері в країні спрямовано на міждисциплінарну роботу із залученням предметів мистецького циклу та застосуванням засобів ІКТ. Крім того, активно впроваджено практику креативних партнерств між закладами освіти, культури, бізнес організаціями та окремими креативними фахівцями.

Висновки. Отже, розвиток освітньої галузі Великої Британії на сучасному етапі здійснюється на основі встановлених Радою ЄС стратегічних рамок до 2020 р. в чотирьох основних напрямках, відповідно до яких акценти зроблені на дистанційній освіті, глобальній мобільності, оволодінні громадянами вісьмома ключовими компетенціями, підвищенні якості та престижу викладацької діяльності, забезпеченні високоякісної ранньої й інклюзивної освіти, міждисциплінарній роботі із залученням предметів мистецького циклу, застосуванням засобів ІКТ, та креативних партнерствах.

Список використаної літератури

1. British Council. Data visualisation: student mobility in and out of the UK [Electronic resource] – Mode of access: <http://www.britishcouncil.org/education/ihe/knowledge-centre/student-mobility/uk-student-mobility-interactive>.
2. Council of the EU. Conclusions on promoting creativity and innovation through education and training // Official Journal of the EU. – 2008. – № 141. – P. 17–21.

3. Council of the EU. Council Conclusions of 12 May 2009 on a strategic framework for European cooperation in education and training ('ET 2020') // Official Journal of the EU. – 2009. – № 119. – P. 2–11.
4. Creative Learning and Innovative Teaching: Final Report on the Study on Creativity and Innovation in Education in the EU Member States / Joint Research Centre - Institute for Prospective Technological Studies. – Luxembourg : Publications Office of the European Union, 2010. – 59 p.
5. Creative Partnerships brochure / CCE. – Newcastle : CCE, 2010. – 34 p.
6. European Commission. Information and Communication Technologies: Creativity and Innovation, European Success Stories. – Luxembourg : Office for Official Publications of the European Communities, 2009. – 20 p.
7. European Parliament and Council. Recommendation on key competences for lifelong learning // Official Journal of the EU. – 2006. – № 394.
8. Teach First [Electronic resource]. – Mode of access: <http://www.teachfirst.org.uk/about>.
9. The Global Competitiveness Report 2014 – 2015: Full Data Edition / [edited by K. Schwab]. – Geneva : World Economic Forum, 2014. – 553 p.
10. University of Exeter. The SEND research centre [Electronic resource]. – Mode of access: <http://socialsciences.exeter.ac.uk/education/research/centres/specialeducationalneeds>.

Стаття надійшла до редакції 25.09.2015.

Каракатсанис Т. В. Современное развитие образовательной сферы Великобритании как страны-члена Европейского Союза

В статье освещены особенности современного развития образовательной сферы Великобритании в контексте реализации четырех основных задач в соответствии с установленными Советом Европейского союза стратегических рамок европейского сотрудничества в сфере образования и профессиональной подготовки до 2020 г.

Ключевые слова: *мобильность, дистанционное обучение, ключевые компетенции, раннее образование, инклюзивное образование, креативное сотрудничество.*

Karakatsanis T. The Modern Development of the Educational Sphere of Great Britain as a Member State of the European Union

This paper highlights the features of the modern development of the UK educational sector in the context of four key objectives set by the Council in the EU strategic framework for European cooperation in education and training ('ET 2020'). The first objective – making lifelong learning and mobility a reality – is met in the UK by doing research and publishing its results in journals, organizing lifelong learning centers or departments in universities. Today many British higher education institutions provide free MOOC for learners of all ages. Mobility is promoted at all levels in the country. Special attention is given to one of the biggest countries in the world – China, which is evident, for example, from the new initiative "Generation UK" of the British Council. The second objective – improving the quality and efficiency of education and training – is a strong side of the UK. According to the most cited World University Rankings this country is in top five of the best teacher training providers in Europe. The objective is achieved by ensuring the acquisition of key competences by everyone. It is done with the help of the project work in the country. Besides a lot of attention is paid to making teaching an attractive career-choice, that is evident, for example, from such initiatives as "Teach First". In the context of the third objective – promoting equity, social cohesion and active citizenship – the main work in the UK is carried out in two directions: providing high quality early and inclusive education. The fourth objective – enhancing creativity and innovation, including entrepreneurship, at all levels of education and training – is seen as an important area for the development of the country. The main spheres of study here concern school curriculums, teachers, creative partnerships, connections between creativity, ICT and culture.

Key words: *mobility, distance education, key competences, early education, inclusive education, creative partnerships.*